

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en verlaten vooroorlogse site in Ieper (Boezinge)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Ieper, gegeven op 18 februari 2019, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 14 maart 2019, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op de opmerkingen van de zakelijkrechthouder, gegeven op 25 januari 2019, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en verlaten vooroorlogse site aantoonst;

Overwegende dat de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en verlaten vooroorlogse site als monument culturele waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd: De hoeve 'Madelstede' was tijdens het grootste deel van de oorlog dichtbij de frontlinie gelegen, en is dan ook onlosmakelijk verbonden met het oorlogsgeweld van 1914-1918. Na de oorlog werd, zowel in België als in Frankrijk, de verwoeste frontstreek opnieuw bewoond en in cultuur gebracht. De hoeve 'Madelstede', in 1921-1922 heropgebouwd ten zuiden van het vooroorlogse hoeveperceel, getuigt van de wil en de daadkracht van de bevolking om na de oorlog de verwoeste frontstreek opnieuw in cultuur te brengen. De verlaten vooroorlogse hoevesite bleef bewaard als weide en vormt een sterke reminiscentie aan de periode vóór de Eerste Wereldoorlog en ook aan de vernietiging van de hoeve tijdens de oorlog;

Overwegende dat de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en verlaten vooroorlogse site als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd: De hoevesite 'Madelstede' bezit een gelaagde geschiedenis die gedocumenteerd is vanaf de 18de eeuw tot het midden van de 20ste eeuw. Door de verplaatsing van de hoeve na de zware verwoesting van de Eerste Wereldoorlog is er een belangrijke historische en visueel-ruimtelijke samenhang tussen de verlaten site en de heropgebouwde hoeve. De uitzonderlijk bewaarde grondvesten van de vernietigde hoeve - met inbegrip van een oorlogsconstructie - en de vooroorlogse gietijzeren poort die nog steeds de toegang tot het oude hoeveperceel

markeert, illustreren dit op herkenbare wijze. De bewaarde grondvesten en poort maken van de verlaten site een *lieu de mémoire* die vertelt over de geleidelijk gegroeide, vooroorlogse hoeveconfiguratie, de strategische ligging van de "Ferme des Paratonnerres" in het loopgravennet, de inrichting van de hoeve als medische hulppost en de vernietiging ervan tijdens de oorlog.

Het oorlogsverhaal wordt benadrukt door de kapel voor Onze-Lieve-Vrouw van de Vrede bij de erftoegang van de nieuwe hoeve. De vredesconnotatie van deze kapel, in 1922 opgericht als dank voor het ongedeerd overleven van de oorlogsjaren, werd circa 1941-1944 nog versterkt door de plaatsing van twee dramatisch geladen glas-in-loodramen. Het eerste glas-in-loodraam verwijst naar de Eerste Wereldoorlog met Onze-Lieve-Vrouw van de IJzer die twee soldaten in haar mantel hult. In het tweede glas-in-loodraam wordt de oorlogsdreiging toegespitst op de hoeve bij de luchtaanvallen van mei 1940, waarbij Maria opnieuw optreedt als beschermvrouwe.

Dit laatste glas-in-loodraam vormt als het ware een reflectie over de geschiedenis van de hoeve. De realistische weergave ervan toont de woning en de kapel zoals ze na de Eerste Wereldoorlog heropgebouwd werden, maar beeldt de toegangspoort reeds af in haar vorm van circa 1940, na de verhoging van de oorspronkelijke poortpijlers tot korfboogpoorten. Dit raam verwijst naar de tijdslaag die in de jaren 1940-1950 aan de hoeve werd toegevoegd, met de glasramen van circa 1941-1944 en de inrichting van een pronkkamer in de boerenwoning in de daaropvolgende jaren;

Overwegende dat de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en verlaten vooroorlogse site als monument archeologische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd: Door het gebruik als weiland van de verlaten site en de geringe ingreep hiervan op de bodem zijn de grondvesten van de vernietigde hoeve en ook deze van een oorlogsconstructie erg goed bewaard. Deze grondvesten, in droge zomers afleesbaar als verkleuringen in het gras, laten zien hoe de vooroorlogse hoeve ingeplant was op het hoeveperceel, in relatie tot de bewaarde 19de-eeuwse poel. De verlaten site heeft dan ook een groot onderzoekspotentieel: via historische en archeologische methodes kan de kennis over de (bouw)geschiedenis van de hoeve voor en tijdens de Eerste Wereldoorlog verder verfijnd worden;

Overwegende dat de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en verlaten vooroorlogse site als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd: De wederopbouwhoeve 'Madelstede' vormt een gaaf bewaard voorbeeld van de hoeveontwerpen van de Ieperse wederopbouwarchitect Cyrille Schmidt, die een stempel drukten op het herstelde platteland in de dorpen rond Ieper. De regionalistische architectuur van deze wederopbouwhoeves wijkt af van de vormtaal die voorgesteld werd in de publicatie *Fermes-types et constructions rurales en West-Flandre* (1918) van Ronse & Raison. Zo vonden gevels met aandaken en vlechtingen, steunberen of een opkamer onder hoger zadeldak geen toepassing bij 'Madelstede'. Schmidt legde een andere klemtoon, onder meer met een woning onder schilddak met mansarde en breed dakvenster. Naar analogie met burger- of herenwoningen uit de tweede helft van de 19de eeuw in een aantal dorpen richtte Schmidt de representatieve gevel van de vrijstaande boerenwoning van 'Madelstede' naar de straat, vooraf gegaan door een omhaagde voortuin. Hierdoor vormt de imposante roodbakstenen woning onder blauwpannen schilddak met mansarde en eclectische oeils de boef als het ware het visitekaartje van de hoeve. Vanaf de straat springen ook de symmetrische zijpuntgevels van de paarden- en de koeienstal in het oog, met kenmerkende getrapte aflijning en rondboogluiken. Daarnaast benadrukken ook de kapel en de toegangspoort het belang van de hoeve. Deze kapel – uitzonderlijk binnen het oeuvre van Schmidt – is opgetrokken in een traditionele baksteenarchitectuur met pilaster- en klokgeveltje.

Een zichtas leidt de blik vanuit de toegangspoort en de gekasseide oprit naar het achterin gelegen erf. Dit wordt gekenmerkt door een semi-gesloten vierkante hoeveconfiguratie met rationele schikking van de functies: de boerenwoning met aansluitende machinekamer en bakhuis en de roodbakstenen nutsgebouwen onder dito pannendaken, met name de paardenstal met varkensstal in het verlengde en het L-vormige volume met dubbele dwarsschuur, wagenhuis en koeienstal. Midden op het erf springt de overdekte mestvaalt in

het oog, een technische vernieuwing die slechts bij een beperkt aantal hoeves doorgang vond of bewaard is.

Er bestaat een uitgesproken ensemblewerking tussen de volumes. Zo vormen de hogere en gesloten daken van woning en schuur gelijklopende aspecten van verder sterk verschillende gebouwen. Deze spiegeling is nog uitgesprokener bij de tegenover elkaar gelegen lagere stallen, door een gelijkaardige ritmering van de gevels met korfbogige staldeuren, -vensters en poortjes, en van de daken met laadvensters onder sleepdak. De strekken in geeloranje baksteen benadrukken deze harmonieuze ritmering.

De interieurs van de nutsgebouwen illustreren de vooruitstrevende en hygienische inrichting van de landbouwuitbating. Hiervan getuigen onder meer de indeling van de gebouwen met afzonderlijke stallen en voederkoten, de witgekalkte muren, de betonnen gewelven en de bakstenen bestrating van een aantal nutsgebouwen en van het erf. Eveneens gericht op arbeidsrationalisatie was het deels bewaarde smalspoor voor aan- en afvoer van voeder en mest in de koeienstal.

De houtige beplantingen versterken de architecturale waarde van de hoevesite. De voortuin aan de straatzijde is afgesloten met een beeldbepalende afsluitingshaag van buxus. De gietijzeren toegangspoort, de L-vormige vijver met begroeiing van knotbomen en opgaande bomen daarrond, een hoogstamboomgaard en drie forse zomereiken structureren de verlaten vooroorlogse site en het aanpalende weiland;

Overwegende dat de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en verlaten vooroorlogse site als monument artistieke waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Het interieur van de Mariakapel bij de ingang van de hoeve 'Madelstede' overspant een tijdspanne van meer dan een halve eeuw. Aan de cementtegels met kleurrijke bloemmotieven uit het einde van de 19de eeuw of het begin van de 20ste eeuw en het neogotische altaar uit de wederopbouwperiode werden circa 1941-1944 twee merkwaardige glas-in-loodramen toegevoegd. Deze stellen Maria voor als beschermvrouwe in tijden van oorlog. Het eerste gebrandschilderde glas is gebaseerd op de tekening *Onze-Lieve-Vrouw van de IJzer* (1916) van Joe English. Op het tweede glas troont een witmarmere Madonnabeeld in een vlammenzee boven de hoeve. De realistische afbeelding toont naast de hoeve ook de kapel waarin het glas in lood geplaatst is. Door de combinatie van felle kleuren (rood, blauw, oranje,) met grisailleschildering (bijvoorbeeld voor de overstroomde IJzervlakte) en de zware loodlijnen doet deze glaskunst denken aan de Brugse glazenier Frederic Roderburg.

Tussen 1941 en 1955 werd in de boerenwoning een pronkkamer ingericht met neobarokke schouw en lambriseringen, wellicht naar ontwerp van de Ieperse beeldhouwer Maurice Deraedt. Een runds- en hengstenkop, en een medaillon met zaaier verwijzen naar de landbouw. Het beeldhouwwerk vormt een ensemble met het gebrandschilderd glas in de paneeldeuren, met afbeelding van (landbouw)heiligen en een landbouwer. Op de achtergrond wordt de hoevecontext getoond: paarden en akkers, en opnieuw de poort van de hoeve. Ook bij deze glaskunst zijn de felle kleuren in combinatie met grisailleschildering en de zware loodlijnen kenmerkend;

Overwegende dat de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en verlaten vooroorlogse site als monument volkskundige waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd: De kapel bij de erftoegang van de hoeve 'Madelstede' vormt een voorbeeld van een kapel die opgericht werd als dank voor het overleven van oorlogstrauma's. De devotie tot Onze-Lieve-Vrouw van de Vrede die in de traditie verbonden is met een vredesbelofte, vormt hier dan ook geen toeval. De glas-in-loodramen die Maria afbeelden als beschermster van militairen in de overstroomde IJzervlakte of van de hoeve met kapel bij de luchtbombardementen van mei 1940, versterken nog deze vredesconnotatie;

Overwegende dat het cultuurgoed dat is opgesomd in de bijlage bij het ministerieel besluit integrerend deel uitmaakt van het monument en de volkskundige waarde van het monument versterkt zoals gemotiveerd in de bijlage bij het besluit,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en verlaten vooroorlogse site, Ravestraat 24, Ieper (Boezinge), bekend ten kadaster: Ieper, 8ste afdeling, sectie A, perceelnummers 377F (verlaten site), 377D (kapel), 377G en 377M (wederopbouwhoeve).

Het cultuurgoed dat mee wordt beschermd, is opgenomen in bijlage.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° culturele waarde;
- 2° historische waarde;
- 3° archeologische waarde;
- 4° architecturale waarde;
- 5° artistieke waarde;
- 6° volkskundige waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

De bescherming omvat de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel en de verlaten vooroorlogse site ten noorden daarvan.

Het rechthoekige vooroorlogse hoeveperceel vormt sinds de naoorlogse periode een weiland. De haag aan de straatzijde is onderbroken door de bewaarde 19de-eeuwse toegangspoort met gietijzeren hekken tussen dito pijlers met spits topstuk, die herinneren aan de vooroorlogse hoeve. Kenmerkend zijn de bewaarde fundamente van de vooroorlogse hoevegebouwen. Bij een droge zomer kunnen de grondvesten afgelezen worden als verkleuringen in het gras (opmeting 2009). Ook luchtopnames (dronebeelden 2018) tonen aan dat de muurresten van de vooroorlogse hoeve ondiep onder het maaiveld bewaard zijn. Uit de vergelijking van de geregistreerde archeologische sporen met het *Grondplan van de vooroorlogse hoeve* (opgemaakt in 1920) blijkt dat zeker volgende fundamente vrij goed bewaard zijn: de buiten- en binnenmuren van paardenstal (ook de gierkelder onder de paardenstal is bewaard) en boerenwoning (ten noorden van het erf), de buitenmuren van de aardappelkelder (ten oosten van het huis), de buitenmuren en deels de binnenmuren van de varkensstal met aansluitend melkhuis met boterkarn en smallere bakoven (achter paardenstal en woning), de buiten- en binnenmuren van een deel van de koeienstal (ten oosten van het erf) en de buitenmuren van de kalverstal daarachter. De archeologische registratie toont ook de fundamente van een constructie die aan de erfzijde bij de koeienstal aanleunde, en niet kan teruggebracht worden tot (de officiële plannen van) de vooroorlogse hoeve. Van de schuur is enkel de oostelijke zijgevel aansluitend bij de historische poel (het noordoostelijk deel van de vijver) zichtbaar in de luchtopnames. Wel is de voet van deze schuurgevel vijf à tien baksteenlagen hoog boven het maaiveld bewaard, met daartegen een oorlogsconstructie bestaande uit beton en kasseien. Deze kasseien zijn mogelijk afkomstig van het vooroorlogse erf. Na gedeeltelijke opgraving en documentatie in 2009 van de oostelijke schuurgevel met aansluitende constructie bleven deze bouwsporen in situ bewaard.

Ten zuiden van het vooroorlogse hoeveperceel bevindt zich het historische tuinperceel, dat nu deel uitmaakt van de weide. De zuidoostelijke hoek van het tuinperceel wordt ingenomen door een vijver in de vorm van een L in spiegelbeeld, gegroeid uit een 19de-eeuwse poel. Het bredere noordoostelijke deel van de vijver gaat terug op deze poel. In de oostelijke arm van de vijver is er een eilandje. Deze vijver is omgeven door knotbomen en opgaande bomen. Naast een zevental omvangrijke knotwilgen en twee opgaande essen zijn er ook enkele recentere aanplantingen met onder meer cultuurpopulieren en knotwilgen.

Tussen het historische tuinperceel (weilandperceel met vijver) en de wederopbouwhoeve in bevindt zich een weide met boomgaard en moestuin. In de hoogstamboomgaard zijn enkele oude fruitbomen van onder meer okkernoot en peer aangevuld met recente exemplaren. Aan de straatzijde wordt dit perceel bepaald door drie opgaande zomereiken, die tijdens het interbellum aangeplant zijn.

De hoeve 'Madelstede' is in 1921-1922 heropgebouwd ten zuiden van de oude hoevesite en de boomgaard. De hoeve wordt aan de straatzijde gemarkeerd door de vrijstaande boerenwoning (ten noordwesten) en de inkompartij met kapel en toegangspoort (ten zuidwesten). De boerenwoning is beeldbepalend ingeplant, met representatieve gevel naar de straat gericht. Het belang van deze straatgevel (westgevel) wordt nog benadrukt door de voortuin en de symmetrisch opgevatte zijpuntgevels van paardenstal en koeienstal, die de woning flankeren. Deze in het oog springende gevels zijn uitgewerkt met een getrapte aflijning en rondboogluik. De voortuin is omringd door een opvallende geschoren afsluitingshaag van buxus van ongeveer 1,60m hoog, die mogelijk reeds in het interbellum werd aangeplant. Deze tuin is opgevat als een siertuin met grasperken en sierheesters waaronder een geknipte hulst, een op enen (stam) gezette buxus en een bruine hazelaar.

De erftoegang wordt gemarkeerd door de kapel Onze-Lieve-Vrouw van Vrede (1922) met aansluitende toegangspoort (gewijzigd circa 1940). Anders dan de rest van de hoeve zijn de kapel en de poort opgetrokken in geeloranje baksteen.

De baksteenarchitectuur van de kapel met rijkelijk gebruik van profielbaksteen refereert aan 18de-eeuwse voorbeelden. Het gebouwtje op rechthoekig grondplan is gevat onder een leien zadeldak. De smalle, naar de straat gerichte gevel met portaal is beeldbepalend uitgewerkt als pilastergevel. De deuropening onder segmentboogstrek is gevat tussen versmallende pilasters met horizontale geleiding, onder meer ter hoogte van sokkel en strek. Een gebogen druiplijst en een rechte kroonlijst in profielbaksteen boven de strek van de deur verbinden de pilasters met elkaar. De pilastergevel is bekroond met een op schouderstukken uitkragende klokvormige geveltop met voluutvormige aanzetten. Deze geveltop met kopse afboording eindigt op een overhoeks topstuk in profielbaksteen, met bekronend ijzeren kruis. Het gevelveld is voorzien van een blinde, ovale oculus. Hierin is verdiept een blauwhardstenen medaillon geplaatst met opschrift "Onze-Lieve-Vrouw van Vrede Bid Voor Ons". De geschilderde houten deur in het portaal is voorzien van een beglaasd bovendeel met houten balusters. De zijgevels zijn afgelijnd door een kopse baksteenlijst en opengewerkt door ovale oculi met houten raamwerk. Tegen de rechterzijgevel is een blauwhardstenen zitbank opgesteld.

Bij de kapel sluit een tweeledige, bakstenen toegangspoort in vlak metselwerk aan. De pijlers gaan terug op de oorspronkelijke erftoegang uit de jaren 1920. Bouwnaden geven de overgang aan tussen de pijlers en de bekroning ervan circa 1940 met korbogen. Het smalle en lage voetgangspoortje (links) en de brede en hoge inrijpoort (rechts) zijn respectievelijk gevat onder een zadel- en een schilddakje, met beplankte dakoverstek op houten modillons. Boven de korbog van het voetgangspoortje is een vooruitspringende similstenen jaarsteen met verheven cijfers "1921-1940" aangebracht in een rechthoekige omlijsting van baksteenkoppen. Een gelijkaardige naamsteen "Madelstede" is aangebracht boven de inrijpoort. Similistenen wapenschildjes met kruisje, gestileerde letters "BJB" en ploeg in de middelste en de rechter pijler verwijzen naar de Boerenjeugdbond. De in het metselwerk verankerde metalen duimen verwijzen nog naar de verdwenen hekken. Aan de voet van de rechter pijler en de aansluitende steunbeer steekt een natuurstenen grenssteen uit de grond. Deze verplaatste steen paalde vroeger de omringende landerijen af.

Het interieur van de kapel is uitgewerkt met muren met een reliefrijke cementering en een bepleisterd spitsongewelf, met sporen van polychromie. De cementtegels van de vloer dateren uit de periode 1875-1914. Deze vloer vormt een tegeltapijt van kleurrijke bloemmotieven met meanderende omlijning, afgeboord door een sobere plinttegel. Het neogotische altaar in geschilderd hout is uitgewerkt met drie briefpanelen tussen stijlen. De stijlen met triglief zijn aan de bovenzijde uitkragend en dragen het blad van de altaartafel. Op de hoeken zijn smeedijzeren kandelaars met opengewerkte arm voorzien (de rechter kandelaar is afgebroken). Boven de altaartafel is een boogvormige verhoging uitgewerkt met in het midden een gesloten hogere sokkel voor het Mariabeeld (cultuurgoed). In de zijmuren zijn geschilderde houten sokkels voor beelden verankerd. Bij de deur zijn er twee metalen offerblokken. Eén blok is uitgespaard in de muur, het andere vierkante blok met kruisrelief is in de muur verankerd.

De ramen met ovaal gebrandschilderd glas in een rechthoekige houten omlijsting geven het kapelinterieur een uitzonderlijk karakter. Het glas in de rechterzijgevel verwijst naar de oorlogsdreiging door de luchtaanvallen in mei 1940. In een vuurpoel van blauwe, oranje en rode vlammen boven de hoevedaken brengt een Mariabeeld, gemodelleerd naar Michelangelo's Brugse Madonna, redding. Witte en grijze grisaille geven het witmarmer en de schaduwen aan. Wederopbouwhuis en -kapel zijn realistisch voorgesteld: beluikte vensters en blauwgrijs mansardedak met oeils de boef typeren het huis, een klokgeveltje, oculi en leiendak de kapel. De toegangspoort, reeds met korfbogen en strodak, plaatst het glas in lood in de tijd ná 1940. Grisailleschildering voor baksteenmuren en boomkruinen contrasteert met felle kleuren. In combinatie met de zware loodlijnen reminisceert dit kleurengebruik aan de Brugse glazenier Frederic Roderburg.

Ook het glas in de linkerzijgevel, gebaseerd op de tekening Onze-Lieve-Vrouw van de IJzer (1916) van frontschilder Joe English heeft een sterke dramatische lading. Onze-Lieve-Vrouw met kind hult twee soldaten in haar hoogblauwe mantel. De Belgische soldaten - herkenbaar aan uniform en helm in grisaille - slapen, de handen gevouwen over het geweer. De figuren zijn geplaatst voor een muur van donkerrode zandzakjes. Daarboven vormt de overstromde IJzervlakte met een diagonale loopbrug in grisaille de horizon onder een hoogblauwe nacht.

Een korte gekasseide oprit leidt vanaf de toegangspoort naar het achterin gelegen erf. Deze kasseistrook met bol profiel is, net als de voortuin, afgezoomd door brede buxushagen. Tussen de haag van de voortuin en de straatgevel van het bakhuis verschaft een gietijzeren hekje met baksteenpenant toegang tot de tuin. Ter hoogte van het erf sluit op deze oprit een gietijzeren poort aan, gevat tussen dito ronde pijlers met spits topstuk. De indeling met doorgang voor voetgangers en rijtuigen vormt een herhaling van de opbouw van de toegangspoort. Vanaf de poort en de erfoprit ontstaat er een zichtas op de wagenhuispoorten in het L-vormige schuur- en stalvolume.

Rondom het erf zijn de gebouwen in het vierkant opgesteld met een semi-gesloten configuratie: ten westen de boerenwoning, ten noorden de paardenstal met in het verlengde daarvan varkensstal, en ten zuidoosten het L-vormige volume met koeienstal en dubbele dwarsschuur. De erfgevels van de woning en de paardenstal zijn verbonden door een muur onder ezelsrug met segmentboogpoortje, deze van varkensstal en schuur door een muur met penant en gietijzeren hekken. In het midden van het erf is, evenwijdig met de woning en de schuur, de overdekte mestvaalt ingeplant.

De oorspronkelijke erfaanleg is bewaard. Brede stoepen van bakstenen op hun strek boorden nog grotendeels de gebouwen af. Voor de paardenstal (ten noorden) en de koeienstal (ten zuiden) zijn de bakstenen stoepen nog deels in een schuine lijn doorgetrokken tot aan de smalle gevels met uitritten van de overdekte mestvaalt. Voor de schuurpoorten zijn de bakstenen onderbroken door een kasseistrook. Voor de stallen zijn er gierkelders. Een rond blauwhardstenen deksel hiervan is ingewerkt in de bakstenen stoep voor de kalverstal (geincorporeerd in de schuur). Ter hoogte van de koeienstal is de gekasseide erfoprit doorgetrokken langs de bakstenen stoep. Ook langs de voor- en zijgevels van de woning en het bakhuis zijn de stoepen van bakstenen op hun strek grotendeels bewaard.

Het erf wordt aan de westzijde van de overdekte mestvaalt gekenmerkt door een erfbeplanting met een aantal sierbomen en -struiken, onder meer een treures, een robinia en

een opgaande beuk. Op de zuidwestelijke hoek van de mestvaalt staat ook een op enen (stam) gezette hanendoorn.

De hoevegebouwen zijn opgetrokken in donkerrode verankerde baksteen. De stallen en de schuur zijn gevat onder zadeldaken, de mestvaalt onder een schilddak. De zuidoostelijke buitenhoek (achterzijde) van de haaks op elkaar gestelde zadeldaken van het L-vormige volume is uitgewerkt met een dakschild. De nutsgebouwen zijn grotendeels gedekt met rode Vlaamse pannen. De daken van schuur en varkensstal (erfzijde) zijn voorzien van een aantal kleine gietijzeren dakvlakraampjes. De daken van de boerenwoning en de schuur zetten aan op hogere muren dan bij stallen en vaalt. Het schilddak van de woning is opgevat als mansardedak en gedekt met blauw geglazuurde mechanische pannen. De brede dakoverstekken van huis, stallen en schuur zijn geknikt. Ze zijn aan de onderzijde beplankt en rusten op houten, geprofileerde en geschilderde modillons. De vaalt heeft daarentegen een korte en rechte dakoverstek. De muren van stallen en schuur zijn bijkomend afgelijnd door uitkragende baksteenlijsten met onderaan een platte muizentand.

De architecturale uitwerking van het huis en de nutsgebouwen is verschillend. De muren van het huis zijn opengewerkt door muuropeningen met segmentboogvormige strekken in dezelfde baksteen. Op de begane grond wordt een sluitsteen gesuggereerd in het metselwerk van de strekken. De muren van de nutsgebouwen zijn daarentegen opengewerkt door muuropeningen met (gedrukte) korbboog of rondboog, onder strek van geeloranje baksteen. Het betreft een ruwe baksteen die mogelijk gerecupereerd is van een vooroorlogs gebouw. De rollagen (horizontaal geplaatste baksteenkoppen) op een hoogte van 60 à 70 cm komen terug bij alle hoevegebouwen en lijnen de plint af. Bij het huis lopen deze rollagen gelijk met de bakstenen onderdorpels van de vensters, en worden ze ook herhaald ter hoogte van de (oorspronkelijke) tussendorpels van de vensters.

Het imposante volume van de boerenwoning telt acht traveeën. Het steile onderstuk van het mansardedak wordt nog benadrukt door de geknikte dakoverstek. De opkamers van één (straatgevel) of twee traveeën (erfgevel) bevinden zich aan de noordzijde. De straatgevel is asymmetrisch ingedeeld, doordat het mansardedak boven de deurtravee (zesde travee, met links en rechts aansluitende vensters) onderbroken wordt door een bakstenen dakvenster ter breedte van drie vensters. De stompe puntgevel van dit dakvenster zet pas aan boven het steile onderstuk van het dak. Het hoge venster boven de deur is geflankeerd door twee lagere vensters. Van het oorspronkelijke beluikte houtwerk in deze gevel getuigen – naast het keldervenster – enkel nog de metalen luikduimen in het metselwerk. Boven de deur steekt de natuurstenen naamsteen "Madelstede". Oeils de boeuf in zink verrijken het onderstuk van het mansardedak: twee links van het dakvenster en één rechts ervan in de straatgevel, twee in de noordelijke zijgevel en één in de zuidelijke zijgevel. Deze ronde venstertjes imiteren blauwhardstenen oeils de boeuf met een gebogen kroonlijst met klossen, en een sluitstuk met bekapping en bolbekroning. De noordelijke zijgevel is opengewerkt door slechts één keldervenstertje met segmentboog en ijzeren traliewerk. Tegen de zuidelijke zijgevel sluit het bakhuis aan. Door het kleinere grondplan van dit nutsgebouw springt de straatgevel in ter hoogte van het bakhuis. De straatgevel en de zijgevel van het bakhuis tellen twee 'halve' venstertjes met deels bewaard houtwerk. De zijgevel kraagt uit op schouderstukken.

Ook de geschilderde erfgevel van het huis is heel imposant. De segmentbogige deuren (blauwhardstenen dorpels) en vensters met donker geschilderde bakstenen onderdorpels hebben een sterk ritmerende werking. Ook bij de opkamervensters houden de strekken dezelfde hoogte aan. De traveeën van de begane grond zijn opgebouwd in spiegelbeeld: de twee deuren in het midden worden telkens geflankeerd door twee vensters. De oorspronkelijke, geschilderde T-vormige vensters op de begane grond bestaan uit twee vleugels tussen geprofileerde onder- en tussendorpels, en een bovenlicht (oorspronkelijke roedeverdeling verwijderd). De bewaarde opkamervensters bestaan uit twee vleugels met drieledige roedeverdeling. De geschilderde vensterhoge luiken en deuren zijn samengesteld uit een opgeklampt kader met beplanking en oorspronkelijk hang- en sluitwerk. De kleine rechthoekige beglazing van de deuren is voorzien van geometrisch smeedwerk. Bij de rechter deur is de drieledige roedeverdeling van het bovenlicht bewaard. Het houtwerk met twee vleugels in de rechthoekige keldervenstertjes is afgeschermd met horizontaal ijzeren

traliewerk. De geschilderde erfgevel van het bakhuis sluit aan bij deze van het huis. Hij is opengewerkt door de geschilderde beplankte deuren met oorspronkelijk hang- en sluitwerk van buitentoilet en ingang, met daartussen een 'half' venstertje met bewaarde drieledige roedeverdeling. De toiletdeur is herkenbaar aan de verluchtungspleuven.

Het interieur van de boerenwoning wordt aan de erf- of oostzijde gekenmerkt door de opeenvolging van het ruime salon (ten zuidoosten aansluitend bij het bakhuis), de kleinere keuken (midden) en twee opeenvolgende kleine opkamers (ten noordoosten). Aan de westzijde zijn er onder meer een gang, een enfilade van salons en enkele (op)kamers. De meeste ruimtes op de begane grond zijn voorzien van een vloer van witte en zwarte cementtegels uit de wederopbouwperiode. De keuken en de gang hebben echter een zwarte tegelvloer. De ruimtes zijn overkluisd met enkelvoudige balkenlagen. De geprofileerde houten paneeldeuren met oorspronkelijk hang- en sluitwerk in dito omlijsting zijn bewaard. Met uitzondering van de pronkkamer is de oorspronkelijke kleurstelling niet bewaard.

In de rechthoekige salon aan de erfzijde wijst de bewaarde balkraveling tegen de zuidelijke zijgevel (tussenmuur met bakhuis) op een verwijderde schouw. Rond het midden van de 20ste eeuw werd dit salon immers omgevormd tot een heuse pronkkamer met houten beeldhouwwerk in donkere kleurstelling. Naast de neobarokke schouw en de lambriserings met vierkante panelen, wellicht van de hand van de Ieperse beeldhouwer Maurice Deraedt, maakt het glas in lood in de deuren deel uit van het ensemble. De brede schouw is gebouwd tegen de westelijke binnenmuur. De houten schouwmantel bestaat uit pilasters met voluten, en siermotieven zoals druiventrossen en bloem- en bladmotieven. De imposante, haardbalk is opgevat als geprofileerde kroonlijst met afwisselend vlakke lijsten en lijsten met blad- en eierlijstmotieven. De uitkragende hoeken van de kroonlijst, ter hoogte van de pilasters, zijn uitgewerkt met een runds- en hengstenkop. De console in het midden van de kroonlijst is versierd met een gevleugeld engelenhoofdje. Het medaillon in de vlakke lijst boven de kroonlijst beeldt een zaaier af. De schouwmond is opgebouwd uit rood beschilderde baksteen met gewitte voeg. De metalen haardplaat is uitgewerkt met florale motieven. De flankerende muurkastjes met bakstenen penant en houten lijstwerk zijn ingevuld met geprofileerde paneeldeurtjes met oorspronkelijk hang- en sluitwerk.

In totaal vier geprofileerde houten paneeldeuren met oorspronkelijk hang- en sluitwerk in de pronkkamer zijn gevat in een dito omlijsting (donkere kleurstelling). Drie deuren zijn in het bovenpaneel voorzien van glas in lood met kenmerkende combinatie van felle kleuren en grisailleschildering, en zware loodlijnen. Het eerste glas in lood (deur naar bakhuis) toont Sint-Isidor met twee paarden. De jonge heilige in roodbruin hemd en met aureool is afgebeeld in profiel. Achter de hoofden van de paarden herkennen we de toegangspoort van de hoeve aan de korfboogpoort en het strodak (situatie ná circa 1940). Verder worden de straat (grijs), een boomgaard (groen) en de torenspits van Boezinge tegen een blauwe lucht met wolken weergegeven. Het tweede glas in lood links van de schouw toont Godelieve van Gistel in rode mantel. Het kasteel met zwanen in de walgracht en de kraaien op het veld roepen het levensverhaal op. Dreigende luchten benadrukken de dramatische lading. Het derde glas in lood rechts van de schouw toont een landbouwer met zeis over de schouder, met op het achterplan een graanakker, bomenrijen en donkere luchten.

Rechts van de pronkkamer en de gang bevindt zich de smalle keuken (erfzijde). Tegen de binnenmuur met de opkamer (noordzijde) is de brede schouw uit de wederopbouwperiode of het interbellum bewaard. De schouwmantel, net als de schouwmond in geeloranje vlakke baksteen met gewitte voeg, kraagt uit ter ondersteuning van de eenvoudige houten haardbalk. De bakstenen penanten van de schouwmantel lopen op in geprofileerde consoles, die voorzien zijn van historiserend beeldhouwwerk van hoofden (geschilderd gips). De flankerende paneeldeuren geven toegang tot de houten en bakstenen trappen, respectievelijk naar opkamers en kelder. De opkamers zijn gevloerd met beige cementtegels. De schouwtjes zijn eenvoudig uitgewerkt met houten schouwmantel. De kelder is overkluisd met witgekalkte, gedrukte troggewelven in beton op metalen I-profielen. De twee smallere salons aan de westzijde zijn in enfilade verbonden met een brede vleugel deur. Deze geprofileerde

paneeldeuren met beglaasd bovendeel en oorspronkelijk hang- en sluitwerk zijn gevat in een dito omlijsting.

De zolder bewaart de oorspronkelijke naaldhouten kapconstructie met geschilderde telmerken. De A-vormige spantbenen zijn kenmerkend voor mansardedaken. De trek balken zijn samengesteld uit twee balken die met ijzeren bouten vergaard zijn. Ter hoogte van de dakschilden (zijgevels) worden de trek balken in T-vorm ondersteund door een verticale houten staander. Verder wordt de zolder gekenmerkt door naaldhouten plankenvloeren en brede bakstenen schoorstenen. De dagkanten van de oeils de boeuf met ronde houten venstertjes zijn betimmerd met houten beplanking. Ter hoogte van het brede dakvenster is de houten bebording bewaard.

De muren van het smalle bakhuis, aansluitend bij de woning, zijn onbepleisterd. In het metselwerk, ook bij de oven, wordt de kopse laag van het exterieur herhaald. Kenmerkend is ook de vloer van bakstenen op hun strek. De ruimte wordt bepaald door de bakstenen constructies van de bakoven en de insprong van het buitentoilet. De brede schouw versmalt ter hoogte van de zolder naar de buitenschouw toe. In de ovenmond onder ijzeren haardbalk (I-profiel) is de oven ingebouwd (luik niet bewaard). De naaldhouten kapconstructie met eenvoudig spant is zichtbaar vanaf de begane grond.

De vrijstaande stallen ten noorden van het erf omvatten de paardenstal en de varkensstal. De iets bredere varkensstal is gevat onder een licht hoger zadeldak. De erfgevels zijn geritmeerd door poorten, staldeuren en -vensters in al dan niet gedrukte korbboogvorm, de dakvelden door laadvensters onder een hogere dakoverstek met sleepdak. Deze ritmering wordt nog versterkt door het gebruik van geeloranje baksteen voor de strekken en de onderdorpels van de laadvensters. In de paardenstal zijn van links naar rechts het rijtuigkot, de veulenstal, de paardenstal en het voederkot geïncorporeerd. De muuropeningen voor deze functies vormen bijna een spiegelbeeld. Zo vormt de poort van het rijtuigkot links de tegenhanger van de poort van het voederkot rechts, en daartussenin zijn twee staldeuren geflankeerd door stalvenstertjes. De deur van de paardenstal, ongeveer in het midden, wordt benadrukt door het laadvenster. Ook de varkensstal is bijna symmetrisch opgevat. De deur ongeveer in het midden gaf toegang tot de voedergang voor de verschillende varkensstallen. Deze deur wordt links geflankeerd door twee stallen, rechts door drie. Elke stal telt telkens een deur en een iets hoger geplaatst stalvenstertje, die zoveel mogelijk in spiegelbeeld geplaatst zijn. Dit resulteert in vier deuren die twee aan twee gekoppeld zijn, en twee niet gekoppelde deuren. Telkens zijn de (gekoppelde) deuren geflankeerd door venstertjes. Twee laadvensters benadrukken telkens de gekoppelde deuren.

De zijgevels zijn opgevat als puntgevel met aflijnende muurankers en x-vormig anker in de nok. De vanaf de straat beeldbepalende westelijke zijgevel is uitgewerkt met hoeklisenen die oplopen in de getrapte aflijning van de puntgevel. Het gevelveld is opengewerkt door een rondboogluik onder strek van geeloranje baksteen en op bakstenen onderdorpel. De oostelijke zijgevel is daarentegen eenvoudiger opgevat met enkel het rondboogluik.

De achtergevel van de paardenstal is enkel ter hoogte van het voederkot opengewerkt door twee korbogige stalvenstertjes onder strek van geeloranje baksteen. De achtergevel van de varkensstal wordt daarentegen geritmeerd door één staldeur en vier venstertjes.

De interieurs van het rijtuigkot, de veulenstal, de paardenstal, het voederkot, en de varkensstal zijn overkluisd met gedrukte troggewelven in beton op metalen I-profielen. Zoals bij alle nutsgebouwen (met uitzondering van de mestvaalt) zijn de bakstenen muren en de gewelven witgekalkt. In een aantal stallen en nutsruimtes is mogelijk nog de oorspronkelijke bevoering van bakstenen op hun strek bewaard. Dit kan vandaag niet met zekerheid vastgesteld worden, onder meer door de inbreng van recente vloerroosters.

In de bredere varkensstal zijn de gewelven overlangs ondersteund door een lange ijzeren I-balk op bakstenen pijlers. Deze pijlers geven ook de plaats van de vroegere voedergang aan. In het voederkot is een gietijzeren pomp met betonnen of gecementeerde bakstenen afvoerbak bewaard. Een baksteenmuur bakent de vroegere ruimte voor de paardenharnassen af. Op de zolders dekken cementvloeren de gewelven af. De houten spantbenen met makelaar en trek balk zijn aan de onderkant met blokkelen in de muur verankerd. De samengestelde

trekbalken en blokkelen zijn met ijzeren bouten vergaard. De zijkanten van de laadvensters zijn betimmerd met houten beplanking.

De imposante dwarsschuur en de koeienstal vormen samen een L-vormig volume aan de oost- en zuidzijde van het erf. Het dak van de schuur zet aan op hogere muren dan de aansluitende koeienstal. Aan de erfzijde zijn van links naar rechts de aardappelkelder, een doorrit met hoge schuurpoort, de kalverstal, een tweede doorrit met hoge schuurpoort en twee wagenhuistraveeën geïncorporeerd. Hierdoor ontstaat een bijna symmetrische afwisseling van lage en hoge, korfbogige muuropeningen onder strek van geeloranje baksteen: van de kelderdeur, over hoge schuurpoorten, staldeur geflankeerd door hoger aanzettende stalvenstertjes tot twee lagere wagenhuispoorten. Deze laatste poorten onder een gedrukte boog zijn kenmerkend niet ingevuld met poorten, waardoor een zichtlijn doorheen het gebouw ontstaat. De linkerzijgevel van de schuur is eenvoudig uitgewerkt met een rondboogluik onder strek van geeloranje baksteen.

De koeienstal sluit aan de erfzijde in een haakse hoek bij de schuur aan. Het dak ervan zet lager aan, op dezelfde hoogte als het dak van de varkensstal. De erfgevel is geritmeerd door staldeuren en -venstertjes, en een poort in al dan niet gedrukte korfbogvorm, de dakvelden door laadvensters onder sleepdak. Deze ritmering wordt nog versterkt door het gebruik van geeloranje baksteen voor de strekken en de onderdorpels van de laadvensters. De muuropeningen maken de functies afleesbaar. Staldeuren en -venstertjes geven de vaarzenstal (links) en de koeienstal (rechts) aan. De poort tussen beide stallen (derde travee) geeft dan weer het voederkot aan. Drie laadvensters, telkens boven een poort of deur, delen het dakveld in vier ongelijke delen. Bij de erfgevel sluit rechts een muur met poortje aan. Deze dateert uit de decennia na de wederopbouwperiode, maar sluit in materiaal en vormgeving bij de hoevegebouwen aan. Het segmentboogpoortje onder geelbakstenen strek is geflankeerd door een muurtje met ezelsrug tussen penanten. De rechter- of westelijke zijgevel van de koeienstal vormt de pendant van deze bij de paardenstal en is op dezelfde sierlijke wijze uitgewerkt. Bijkomend is er een segmentbogig stalvenstertje.

De lange achtergevel van de schuur is bijna identiek aan de erfgevel. In overeenstemming met de schuurfunctie is de muur tussen de hoge schuurpoorten, op twee gekoppelde luchtgleuven na, blind. Links van de lagere wagenhuispoorten sluit de 'zijgevel' van de koeienstal aan: deze loopt als lijstgevel door in het verlengde van de langse achtergevel van de schuur. De incorporatie van de stierenstal in deze hoek van de stal, met staldeur en -venster in de achtergevel vormde mogelijk een bewuste veiligheidsmaatregel. De achtergevel van de koeienstal is geritmeerd door staldeuren en -venstertjes in al dan niet gedrukte korfbogvorm. Aan de achterzijde, vanaf de zuidoostelijke hoek tot aan de zuidwestelijke hoek bij de erfoprit, begeleiden de ruïnes van enkele opgaande bomen het L-vormige volume van stal en schuur. Het betreffen een gewone esdoorn, een witte paardenkastanje, een linde en twee witte abelen.

Naast de eigenlijke schuur omvat het interieur van de schuur de aardappelkelder (noordzijde), de kalverstal (midden, west- of erfzijde) en het dubbele wagenhuis (zuidzijde). Deze functies nemen slechts de begane grond van het volume in. Bij de kalverstal – gevat tussen de twee schuurdoorritten (dorsvloeren) – is dit slechts het deel aan de erfzijde. Achter deze stal bevindt zich immers de tas of opslagruimte voor het gedorste graan (achterzijde schuur). De aardappelkelder en de kalverstal zijn overkluisd met gedrukte troggewelven in beton op metalen I-profielen. De verdiepte kelder is vanaf het erf toegankelijk via een deur met trapje. In de kalverstal is een betonnen of gecementeerde bakstenen voederbak met houten deksel bewaard. De twee wagenhuistraveeën zijn afgescheiden door tussenmuren, maar niet overkluisd. De naaldhouten kapconstructie van de schuur is erg indrukwekkend. De gebinten zetten ofwel aan boven de gewelven of op de muren (kelder, stal, tussenmuur met wagenhuis) ofwel op schuine stijlen vanaf de onderkant van de muren. De schuine stijlen en gebinten zijn met blokkelen in de muur verankerd. De spantbenen zijn verstevigd met makelaar, trekbalk en trekijzer. De samengestelde trekbalken en blokkelen zijn met ijzeren bouten vergaard.

Het interieur van de koeienstal is overkluisd met gedrukte troggewelven in beton op metalen I-profielen. In het voederkot leidt een oude molenaarstrap naar de zolder. Over de lengte van de stallen en het voederkot is een metalen smalspoor bewaard. Op de zolder dekt een cementvloer de gewelven af. De naaldhouten spantbenen met makelaar en trek balk zijn met blokkelen in de muur verankerd. De samengestelde trek balken en blokkelen zijn met ijzeren bouten vergaard. De zijkanten van de laadvensters zijn betimmerd met houten beplanking.

De overdekte mestvaalt van zes traveeën vormt een grotendeels open constructie. Ze is gevat onder een schilddak met korte, rechte dakoverstek met eenvoudige windplank. De baksteen heeft een rodere kleur dan bij de andere hoevegebouwen, boven een plint van donkerrode baksteen. De smalle gevels zijn telkens opengewerkt door een brede rechthoekige doorrit onder houten later. Deze doorrit – niet ingevuld met poort – is hoger uitgewerkt aan de zijde van de koeienstal (tot aan de dakoverstek). Boven de met rollagen afgelijnde plint zijn de traveeën van de zijgevels tot tegen de dakoverstek opengewerkt (vandaag deels ingevuld met recentere baksteen). Bakstenen (hoek)pilasters, verstevigd met aansluitende vlakke muurdelen, ritmeren het gebouwtje, samen met de houten korbelen ter ondersteuning van de muurplaat. De vloer van bakstenen op hun strek loopt aan beide zijden schuin af naar het midden van het gebouw. Waarschijnlijk is de onderliggende gierput bewaard. De naaldhouten spantbenen zijn verstevigd met makelaar en dubbele trek balk. De samengestelde trek balken zijn met ijzeren bouten vergaard.

De muuropeningen van de schuur en de stallen zijn voorzien van bakstenen onderdorpels. Ze zijn grotendeels nog ingevuld met het oorspronkelijke, geschilderde houtwerk. Zo zijn de opgeklampte, beplankte staldeuren, laadluiken en poorten met oorspronkelijk hang- en sluitwerk bewaard, met uitzondering van de poort bij het voederkot van de koeienstal. De schuurpoorten zijn aan de erfzijde voorzien van een klinket. De staldeuren zijn tweeledig, met uitzondering van deze bij de varkensstal. Ook het laadluik met metalen bekleding (westelijke zijgevel koeienstal) bewaart daaronder het opgeklampt kader met houten beplanking. Het houtwerk van de stalvenstertjes is daarentegen slechts in beperkte mate bewaard. Enkele gaaf bewaarde voorbeelden van geschilderde raampjes, deels nog met driedelige roedeverdeling, kunnen teruggevonden worden in de erfgevel van de paardenstal.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. Deze doelstelling geldt voor de wederopbouwhoeve 'Madelstede' met gedenkkapel, voor de verlaten vooroorlogse site én voor de samenhang tussen beide. Indien mogelijk gaat bewaren voor op vernieuwen;
- 2° de architectuur, de typologie, de volumewerking en de vormtaal van de wederopbouwhoeve dienen herkenbaar en leesbaar te blijven. De herkenbaarheid en leesbaarheid ervan kunnen eventueel versterkt worden;
- 3° herbestemming van de hoevegebouwen, afgetoetst aan de stedenbouwkundige randvoorwaarden, is mogelijk op voorwaarde dat de nieuwe functie(s) de draagkracht van de gebouwen niet overschrijden. Bij onderhoud, restauratie en herbestemming moet rekening worden gehouden met de erfgoedkenmerken en -elementen van de gebouwen en het erf;
- 4° de hoevegebouwen, de kapel en de toegangspoort worden gekenmerkt door een verzorgd baksteenmetselwerk uit de wederopbouwperiode, en voor de poort deels uit het midden van de 20ste eeuw. Het gebruik van een identiek type baksteen en de inzet van vakmanschap zijn van groot belang bij het onderhoud of de restauratie van het metselwerk en het eventueel wegwerken van latere ingrepen. Er dient ook aandacht uit te gaan naar een correct (aanvullend) historisch voegwerk, bij voorkeur een kalkmortel of een lichte bastarmortel;
- 5° het houtwerk van de hoevegebouwen, de kapel en de toegangspoort is in hoge mate bewaard. Het gaat hierbij om deuren, vensters, vensterluiken, laadluiken, poorten en de dakoverstek op modillons. Waar het oorspronkelijke houtwerk niet bewaard is, kan bij een eventuele restauratie geopteerd worden voor een historisch herstel van het

- houtwerk. Het nog bewaarde houtwerk (eventueel ook ter plaatse bewaarde gedemonteerde exemplaren) vormt hiervoor het uitgangspunt, in combinatie met fotomateriaal en de bewaarde ontwerpplannen uit de wederopbouwperiode. Kleurenonderzoek op de oorspronkelijke elementen verdient aanbeveling om de oorspronkelijke kleurstelling van het houtwerk aan te tonen. Deze kan dan eventueel het uitgangspunt vormen voor het (her)schilderen van het bewaarde houtwerk en van het naar historisch model gereconstrueerde houtwerk;
- 6° bij de overdekte mestvaalt behoort het terug openmaken van gedichte oorspronkelijke muuropeningen tot de mogelijkheden;
 - 7° bij de toegangspoort tot de wederopbouwhoeve kan de bestaande, niet oorspronkelijke pannen dakbedekking bewaard blijven. Een herstel van de bedekking in organisch materiaal zoals stro of riet, naar de oorspronkelijke toestand van circa 1940, behoort tot de mogelijkheden. Dit is echter enkel mogelijk op basis van teruggevonden sporen of documentatie zoals iconografisch materiaal;
 - 8° ook voor de interieurs is de doelstelling van de bescherming het behoud van de erfgoedelementen en -kenmerken die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. Bij de kapel geldt deze doelstelling ook voor het cultuurgoed. Bij het houtwerk van de pronkkamer (schouw, muurkastjes, lambrisering, deuren) kan de donkere kleurstelling slechts gewijzigd worden na voorafgaand kleurenonderzoek. Dit kan de oorspronkelijke kleurstelling en -techniek aantonen en bijgevolg eventueel het uitgangspunt vormen voor het wijzigen van de kleurstelling en -techniek. Ook bij het altaar in de kapel gaat best een kleurenonderzoek vooraf aan de keuze voor een nieuwe kleurstelling. In het interieur van de koeienstal dient aandacht uit te gaan naar behoud, onderhoud en eventueel herstelling en restauratie van het metalen smalspoor;
 - 9° ook voor het erf is de doelstelling van de bescherming het behoud van de erfgoedelementen en -kenmerken die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. Bij een eventuele herinrichting van het erf dienen het open karakter en de bewaarde oorspronkelijke bestratingen het uitgangspunt te vormen. Ook de diverse gietijzeren poorten dienen bewaard te blijven. De bestaande beplanting met erfgoedwaarde op het erf en aan de achterzijde van de koeienstal (struiken en opgaande bomen) dient zo lang mogelijk in stand gehouden te worden. Na afsterven wordt voorzien in gelijktijdige vervanging door nieuwe aanplanting. Het aanplanten van nieuwe opgaande bomen dicht bij de gebouwen is niet wenselijk;
 - 10° vanaf de straat zijn de boerenwoning en de voortuin met opvallende geschoren afsluitingshaag erg beeldbepalend. Bij onderhoud en een eventuele herwaardering van deze siertuin dient de nadruk dan ook te liggen op (bewaarde) sierheesters, op enen (stam) gezette struiken en op struiken gezette bomen. Meer opgaande bomen zijn niet wenselijk omwille van het zicht op het huis vanaf de straat. De buxushaag dient regelmatig geschoren te worden. Ze dient zo lang mogelijk in stand gehouden te worden. Na afsterven wordt voorzien in gelijktijdige vervanging door een nieuwe afsluitingshaag, ofwel opnieuw door buxus ofwel door hulst;
 - 11° ook voor de verlaten site en het aansluitende weiland is de doelstelling van de bescherming het behoud van de erfgoedelementen en -kenmerken die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. De vooroorlogse grondvesten en de resten van een oorlogsconstructie dienen bewaard te blijven. Gezien het archeologisch potentieel wordt het behoud van een permanent graslandgebruik vooropgezet, waarbij gehooid kan worden of vee kan worden ingeschaard. Ook het aanplanten van bomen in de nabijheid van de vooroorlogse grondvesten dient vermeden te worden;
 - 12° grondwerken door afgraving of ophoging dienen maximaal vermeden te worden. Bij eventueel noodzakelijke grondwerken die impact hebben op het historisch microrelief en de vooroorlogse grondvesten, dient met het oog op het vrijwaren en registreren van archeologische sporen een voorafgaand archeologisch onderzoek te gebeuren. Handelingen om de degradatie van baksteen- en betonresten tegen gaan behoren evenwel tot de mogelijkheden. Zo is een beschermende ophogingslaag zonder voorafgaandelijk ontzoden mogelijk;

- 13° de vooroorlogse gietijzeren poort die nog steeds de toegang tot de verlaten site markeert dient bewaard te blijven. Herstel en restauratie ervan behoren tot de mogelijkheden;
- 14° de L-vormige vijver op het historische tuinperceel, gegroeid uit een 19de-eeuwse poel, dient behouden te blijven. Dit veronderstelt een aangepast onderhoud om opdroging en afkalving van de oever tegen te gaan. Het herstel van de vijver naar een vermeende historische toestand is niet aangewezen;
- 15° de knotbomen rond de vijver dienen behouden te worden en regelmatig geknot. Afgestorven exemplaren worden vervangen door streektypische knotbomen. Ook de opgaande essen worden zo lang mogelijk in stand gehouden. Na afsterven van de stambasis wordt voorzien in gelijktijdige vervanging door nieuwe aanplanting. De eiken op het perceel tussen het historische tuinperceel en de wederopbouwhoeve dienen zo lang mogelijk in stand gehouden. Na afsterven van de stambasis wordt voorzien in gelijktijdige vervanging door nieuwe aanplanting. De hoogstamboomgaard dient eveneens behouden te blijven. Afgestorven exemplaren worden vervangen door streektypische fruitbomen.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren. Specifiek voor houtig erfgoed betekent dit de fysische toestand van de bomen, struiken, hagen () en hun standplaats regelmatig controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen. Specifiek voor houtig erfgoed heeft dit zowel betrekking op de beplanting als op de standplaats ervan;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan daken en buitenmuren van constructies:
 - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
 - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
 - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing beslag, hang- en sluitwerk;
 - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 5° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
 - a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
 - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;
 - c) het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van verhardingen, wegen, paden en groenaanleg;

- d) het rooien, vellen, beschadigen en/of vervangen van bomen en struiken, en elke handeling die een wijziging van de standplaats en groeivorm van de bomen en de struiken, tot gevolg kan hebben;
 - e) het aanleggen of wijzigen van verharding of het uitbreiden van bestaande verhardingen;
 - f) het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
 - g) het wijzigen van het (micro)relief;
 - h) graafwerken in functie van het bouwen, verbouwen of heropbouwen van constructies;
 - i) het plaatsen van ondergrondse leidingen;
 - j) het aanleggen of wijzigen van wegen en paden;
 - k) het aanplanten, vellen, rooien en ontstronken van bomen;
 - l) het structureel en fundamenteel wijzigen van de aanleg van historische tuinen;
 - m) enkel voor de verlaten vooroorlogse site, het historische tuinperceel en het boomgaardperceel (perceel 377F): het plaggen en scheuren van grasland;
- 6° het uitvoeren van de volgende handelingen aan of in het interieur, met inbegrip van het cultuurgoed bij de kapel:
- a) het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
 - b) het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren;
 - c) het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
 - d) het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie;
 - e) het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontleisteren van bepleisterde elementen;
 - f) het schilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel,

15 MEI 2019

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS